

Конфедерация на независимите
синдикати в България
София, 1040, пл. „Македония“ № 1, етаж
12, стая 9; тел.: 02/ 40 10 540; e-mail:
mnk@knsb-bg.org

УНИФИЦИРАН ПРОФИЛ НА ДИГИТАЛНИТЕ УМЕНИЯ
ЗА КЛЮЧОВА ДЪЛЖНОСТ:
43232007 ДИСПЕЧЕР, ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА,
СЪГЛАСНО ЕВРОПЕЙСКАТА РАМКА ЗА ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ DIGCOMP 2.1

Унифицираният профил е разработен по проект: BG05M9OP001-1.128-0001 "Партньорство в дигитална среда", финансиран от Оперативна програма Развитие на човешките ресурси, съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и в съответствие с Приложение 2.1 Образец на документ за описание на унифициран профил на дигиталните умения/компетентности по ключови длъжности/професии от ПЗИСКВАНИИЯ към изготвянето на унифицирани профили на дигиталните умения по ключови длъжности и/или професии по НКЦД 2011 и по нива и области на компетентност, съгласно Европейската рамка за дигитални умения DigComp 2.1

Код	Наименование	Кратко описание
А. Длъжност/Професия		
A1	Икономически сектор	492 Товарен железопътен транспорт
A2	Длъжност	43232007 Диспечер, транспортни средства
A3	Алтернативни наименования на длъжността	Старши сменен; Диспечер пътнически превози
A4	Описание на длъжността	Създаване на цялостна организация, съгласно "Оперативния план за работа на товарните превози". Осъществяване координация и контрол между службите, участващи в превозния процес. Даване разпореджания в реално време при възникване на отклонения в транспортната схема и оперативната обстановка.
В. Основни дигитални умения/компетентности		
B11	Област на компетентност	1 Грамотност, свързана с информация и данни
B1	Наименование и код на дигитално умение/компетентност, съгл. DigComp 2.1	DC11 Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание
B12	Описание	Формулира нуждите от информация, търси данни, информация и съдържание в дигитална среда, достъпва ги и навигира между тях. Създава и актуализира лични стратегии за търсене.
B13.1	Ниво на владееие (от)	3 - Средно Самостоятелно
B13.2	Ниво на владееие (до)	4 - Средно Независимо и в съответствие със собствените нужди

B14.1 Описанието на ниво на владене (от)	<p>Самостоятелно и решавайки ясни проблеми, може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обясни своите нужди от информация; • извършва ясно дефинирани и рутинни търсения, с цел да открие данни, информация и съдържание в дигитална среда; • обясни как да се получи достъп и да се навигира между тях; • обясни ясно дефинирани и рутинни лични стратегии за търсене.
B14.2 Описанието на ниво на владене (до)	<p>Независимо, в съответствие със собствените си нужди и решавайки ясно дефинирани и нерутинни проблеми, може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • илюстрира нуждите от информация; • организира търсенето на данни, информация и съдържание в дигитална среда; • опише как да се получи достъп до тези данни, информация и съдържание и да се навигира между тях; • организира лични стратегии за търсене.
B15.1 Знания	<p>Познава методите и принципите за получаване на информация свързани с експлоатационната работа. Познава методите и средствата за събиране на информация за изготвянето на справки и отчети.</p>
B15.2 Умения	<p>Обработка количествена и качествена дигитална информация, необходима за вземане на решения относно експлоатационната работа. Поддържа актуалността на информацията за движението на влаковете и документите в дигитален формат. Съставя дигитални справки, отчети и анализи по зададени критерии.</p>
B15.3 Поведения	<p>Проверява прецизно коректността на въведените данни, като използва вградените дигитални средства за проверка. Постига планираните цели, като създава и споделя различни видове справки използвайки стандартни средства и инструменти.</p>
B16 Примери за използване	<p>Планиране на експлоатационната работа на базата на актуална информация. Следене за експлоатационната обстановка в железопътната мрежа.</p>
B21 Област на компетентност	1 Грамотност, свързана с информация и данни
B2 Наименование и код на дигитално умение/компетентност, съгл. DigComp 2.1	DC12 Оценяване на данни, информация и дигитално съдържание
B22 Описание	Анализира, сравнява и критично оценява достоверността и надеждността на източниците на данни, информация и дигитално съдържание. Анализира, интерпретира и оценява критично данни, информация и дигитално съдържание.
B23.1 Ниво на владене (от)	4 -Средно Независимо и в съответствие със собствените нужди
B23.2 Ниво на владене (до)	5 - Напреднало Нагътствие на останалите
B24.1 Описанието на ниво на владене (от)	<p>Независимо, в съответствие със собствените си нужди и решавайки ясно дефинирани и нерутинни проблеми, може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • извърши анализ, сравнение и оценка на източници на данни, информация и дигитално съдържание; • извърши анализ, интерпретация и оценка на данни, информация и дигитално съдържание.

<p>B24.2 Описанието на ниво на владеење (до)</p> <p>B25.1 Знания</p> <p>B25.2 Умения</p> <p>B25.3 Поведения</p> <p>B26 Примери за използване</p>	<p>Освен да напътства останалите, може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • направи оценка на достоверността и надеждността на различни източници на данни, информация и дигитално съдържание; • направи оценка на различни данни, информация и дигитално съдържание. <p>Познава методите и принципите на ефективно съхранение на информация и документи. Притежава познания относно софтуери и програми за съхранение и обработка на големи масиви от данни.</p> <p>Обработка и оценява информация получавана в реално време, необходима за вземане на решения относно експлоатационната работа. Поддържа актуалността на информацията и документите. Съставя дигитални справки, отчети и анализи по зададени критерии.</p> <p>Проверява прецизно коректността на получаваните данни, като използва осигурителните и съобщителни системите за проверка. Извлича и анализира точно информация от база данни съгласно зададени критерии.</p> <p>Събиране на информация за състоянието и експлоатацията на подвижния жп състав. Организиране на оптималното използване на тяговия подвижен състав и вагони.</p>
<p>B31 Област на компетентност</p> <p>B3 Наименование и код на дигитално умение/компетентност, съгл. DigComp 2.1</p> <p>B32 Описание</p> <p>B33.1 Ниво на владеење (от)</p> <p>B33.2 Ниво на владеење (до)</p> <p>B34.1 Описанието на ниво на владеење (от)</p> <p>B34.2 Описанието на ниво на владеење (до)</p>	<p>4 Безопасност</p> <p>DC42 Защита на личните данни и поверителност</p> <p>Защитава личните данни и поверителността в дигитална среда. Разбира по какъв начин да използва и споделя лична идентифицираща информация, като същевременно е в състояние да защити себе си и другите от вреда. Разбира, че дигиталните услуги използват „Политика за поверителност“, за да информират как се използват личните данни.</p> <p>2- Основно Самостоятелно и с напътствие, когато е необходимо</p> <p>2- Основно Самостоятелно и с напътствие, когато е необходимо</p> <p>На основно ниво и самостоятелно, с подходящо напътствие, когато е необходимо, може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • избере прости начини за защита на личните си данни и поверителността в дигитална среда; • идентифицира прости начини за използване и споделяне на лична информация, като същевременно защитава себе си и другите от нежелани последици; • идентифицира прости декларации за поверителност, свързани с това, как личните данни се използват в дигиталните услуги. <p>На основно ниво и самостоятелно, с подходящо напътствие, когато е необходимо, може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • избере прости начини за защита на личните си данни и поверителността в дигитална среда; • идентифицира прости начини за използване и споделяне на лична информация, като същевременно защитава себе си и другите от нежелани последици; • идентифицира прости декларации за поверителност, свързани с това, как личните данни се използват в дигиталните услуги.

**Конфедерация на независимите
синдикати в България**
София, 1040, пл. „Македония“ № 1, етаж
12, стая 9; тел.: 02/ 40 10 540; e-mail:
mnk@knsb-bg.org

V35.1	Знания	Разграничава рисковете и заплахи в дигитална среда. Използва приетите мерки за безопасност и сигурност. Прилага изискванията на вътрешно фирмената нормативна база, свързани с фирмена или търговска тайна.
V35.2	Умения	Работи със софтуер с контрол на достъпа. Активира филтри на електронна поща против нежелани съобщения. Наблюдава работата на защитни стени и на антивирусната програма.
V35.3	Поведения	При идентифициране на проблеми със сигурността своевременно уведомява техническите служби. Контролира правилната експлоатация на съоръженията и устройствата.
V36	Примери за използване	Защитаване комплексно от злонамерени действия електронната среда, в която работи. Провеждане на сменния инструктаж на оперативния персонал.

С. Специфични дигитални умения/компетентности

C11	Област на компетентност	1 Грамотност, свързана с информация и данни
C1	Наименование на дигитално умение/компетентност в свободен текст	Организиране, съхраняване и извличане на данни, информация и съдържание в дигитална среда
C12	Описание	Организира, съхранява и извлича данни, информация и съдържание в дигитална среда. Организира ги и ги обработва в структурирана среда.
C13	Сходно дигитално умение от DigComp 2.1.	DC13 Управление на данни, информация и дигитално съдържание
C14.1	Ниво на владене (от)	5 - Напреднало Напътствие на останалите
C14.2	Ниво на владене (до)	5 - Напреднало Напътствие на останалите
C15.1	Описанието на ниво на владене (от)	Организира информация, данни и съдържание за лесно съхранение и извличане. Може да организира информация, данни и съдържание в структурирана среда. Борави с информация, данни и съдържание за по-лесното им организиране, съхранение и извличане.
C15.2	Описанието на ниво на владене (до)	Организира информация, данни и съдържание за лесно съхранение и извличане. Може да организира информация, данни и съдържание в структурирана среда. Борави с информация, данни и съдържание за по-лесното им организиране, съхранение и извличане.
C16.1	Знания	Познава методите и принципите за работа със специализирани информационни системи. Определя и организира експлоатационните дейности използвайки информацията в дигитална среда. Притежава знания за работа с документно информационни системи.

C16.2 Умения	Планира и координира превозния процес с помощта на специализирани информационни управляващи системи. Контролира спазването на правилата и инструкциите. Демонстрира умения свързани с настройване и персонализиране на дигиталната среда, според личните нужди.
C16.3 Поведения	Разработва план за оперативното управление на движението на влаковете и маневрената дейност. Инструктира персонала и регионалните звена на базата на промяната на оперативната информация.
C17 Примери за използване	Осигурява планирането и спазване на графика за движение на товарните влакове. Предава наличната информация свързана с промените в графика за движение на влаковете в железопътната мрежа в следствие на извършване на планови и аварийни ремонти и други. Адекватно използване на интегрирани управленчески системи за оперативен мениджмънт на железопътния транспорт (Rail Cube, POBER)
C21 Област на компетентност	2 Комуникация и сътрудничество
C2 Наименование на дигитално умение/компетентност в свободен текст	Електронен документооборот и комуникация
C22 Описание	Електронен документооборот и комуникация
C23 Сходно дигитално умение от DigComp 2.1.	DC24 Сътрудничество чрез дигитални технологии
C24.1 Ниво на владееие (от)	5 - Напреднало Нагътствие на останалите
C24.2 Ниво на владееие (до)	5 - Напреднало Нагътствие на останалите
C25.1 Описанието на ниво на владееие (от)	При дейността си може да избере ясно дефинирани и рутинни дигитални инструменти и технологии за съвместни процеси. Предлага различни дигитални инструменти и технологии за използване при съвместни процеси.
C25.2 Описанието на ниво на владееие (до)	При дейността си може да избере ясно дефинирани и рутинни дигитални инструменти и технологии за съвместни процеси. Предлага различни дигитални инструменти и технологии за използване при съвместни процеси.
C26.1 Знания	Познава съществуващите системи за комуникация и документооборот. Прилага документите и процедурите на Системата за управление на качеството касаещи експлоатационната дейност.
C26.2 Умения	Предвижда промените в оперативната обстановка използвайки информационните канали. Координира връзката с оперативните сектори и с другите превозвачи.
C26.3 Поведения	Своевременно анализира получената информация и уведомява персонала от оперативните сектори чрез различни информационни канали, което е едно от основните задължения на диспечера.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

**Конфедерация на независимите
синдикати в България**
София, 1040, пл. „Македония“ № 1, етаж
12, стая 9; тел.: 02/ 40 10 540; e-mail:
mnk@knsb-bg.org

C27	Примери за използване	Използване на специализиране документнооборотна програма свързана с комуникацията и подготовката на документното на влаковете, чрез използване на облачни услуги. Сравнява информацията в различни източници и оценява нейната надеждност с помощта на набор от допълващи се критерии.
C31	Област на компетентност	5 Решаване на проблеми
C3	Наименование на дигитално умение/компетентност в свободен текст	Разпознаване на технически проблеми при работа с устройства и използване на дигитална среда
C32	Описание	Разпознава технически проблеми при работа с устройства и използване на дигитална среда
C33	Сходно дигитално умение от DigComp 2.1.	DC51 Решаване на технически проблеми
C34.1	Ниво на владене (от)	4 -Средно Независимо и в съответствие със собствените нужди
C34.2	Ниво на владене (до)	4 -Средно Независимо и в съответствие със собствените нужди
C35.1	Описанието на ниво на владене (от)	Самостоятелно и решавайки ясни проблеми при работа с устройства и използване на дигитална среда.Разграничава техническите проблеми при работа с устройства и използване на дигитална среда.
C35.2	Описанието на ниво на владене (до)	Самостоятелно и решавайки ясни проблеми при работа с устройства и използване на дигитална среда.Разграничава техническите проблеми при работа с устройства и използване на дигитална среда.
C36.1	Знания	Променя настройките и опциите на операционната система или специализирания софтуер при решаване на проблеми. Записва и съхранява (архивира) в различни формати дигитално съдържание при необходимост или съгласно създадени процедури. Познава основните принципи на функциониране на използваните системи.
C36.2	Умения	Да идентифицира основни мрежови промени/комуникационни проблеми.
C36.3	Поведения	Списък от поведения за компетентността, които заетото лице следва да притежава и проявява за изискваното ниво на владене. Използва облачни услуги за съхранение на информация. Да изпълнява приети основни процедури свързани с безопасност и сигурност при работа.
C37	Примери за използване	Спазва изискванията на вътрешнофирмената нормативна база (инструкции, заповеди и други). Комуникира при идентифициране на проблеми с техническите служби.